

Protokoll

Fra møte i faggruppen for Fremmede organismer og Handel med truede arter (CITES)

Dato: 04.05.2016, kl. 10-14.00

Sted: Vitenskapskomiteen for mattrygghets lokaler, Pilestredet Park 7A, Oslo

Møteleder: Anders Nielsen

Deltakere

Fra faggruppen for fremmede organismer og CITES:

Anders Nielsen, Hugo de Boer, Jan Ove Gjershaug, Nina E. Nagy, Eli Rueness, Hans Kristen Stenøien, Gaute Velle, Lawrence Kirkendall

På Skype:

Kjetil Hindar (12.30-13.00) og Vigdis Vandvik (10.00-11.30)

Forfall:

Kjersti Sjøtun, Odd Terje Sandlund

Fra Miljødirektoratet, Arts- og vannavdelingen, Artsseksjonen:

Esten Ødegaard

Fra Artsdatabanken:

Lisbeth Gederaas

Fra sekretariatet til VKM:

Maria G. Asmyhr (ref.), Merethe Aasmo Finne (kl.10-12)

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Faggruppeleder Vigdis Vandvik var forhindret fra å komme til Oslo var med oss på Skype. Nestleder Anders Nielsen ønsket velkommen til møtet. Ingen av medlemmene erklærte at de hadde mulige interessekonflikter i noen av sakene som skulle behandles på møtet.

2. Godkjenning av møte-innkallelse og dagsorden

Agenda og møteinnkallelse ble godkjent.

3. Edderkopppdyr – og insektrapporten- Prosjektgruppen orienterer om arbeidet

Prosjektgruppen, bestående av Anders Nielsen (faglig leder), Gaute Velle, Lawrence Kirkendall og Jan Ove Gjershaug orienterte resten av faggruppen om hvordan de har jobbet for å løse det aller første oppdraget fra Miljødirektoratet. Vurdering av risiko for biologisk mangfold fra import og hold av en rekke insekter og edderkopppdyr har vært en utfordrende oppgave for gruppen, med et større omfang enn forventet til å begynne med, både for prosjektgruppen, VKMs sekretariat og oppdragsgiver. Flere tusen arter av knelere, pinnedyr, skorpioner og taranteller er oppført i bestillingen og de ble fort klart at for de fleste av disse artene så finnes det begrenset eller ingen informasjon om biologi, økologi og utbredelse. De aller fleste er heller ikke risikovurdert tidligere. Blant erfaringene som prosjektgruppen gjorde seg var det at det var lite informasjon å finne gjennom vanlig søkemotorer (for eksempel Web of Science, Google Scholar) og at de måtte bruke primærlitteratur. På grunn av utfordringene med å finne nok informasjon om artene måtte de gjøre flere avveininger i forhold til hvordan de valgte ut arter som skulle vurderes.

4. Gjennomgang, diskusjon og godkjenning av Edderkopppdyr – og insektrapporten

Noen av faggrupped medlemmene samt oppdragsgiver hadde gitt kommentarer på rapporten i forkant av møtet og disse kommentarene ble gjennomgått i plenum. Hovedpunktene som kom frem av denne diskusjonen var:

- Det kommer ikke klart frem hva som faktisk er svaret på bestillingen. I bestillingen fra Miljødirektoratet er det to hovedspørsmål som skal besvares. Under disse spørsmålene skal en rekke underspørsmål besvares.
- Det må skilles klart mellom hva som er screening og hva som er risikovurdering. I nåværende utkast av rapporten er det uklart at det dreier seg om to forskjellige prosesser og hvorvidt det snakkes om risiko for etablering eller risiko for biologisk mangfold.
- Beskrivelsen av metodikk er for generell- hvordan og hvorfor metodikken ble valgt ut og hvordan den passer til oppdraget vårt kommer ikke tydelig frem.
- Definisjoner på de ulike risikokategoriene, og beskrivelser av disse er presentert i et appendiks, men er ikke beskrevet i selve rapport-teksten. Det bør være mer fokus på

hvordan man bruker de ulike kategoriene og bakgrunnen for valg av disse og dette bør beskrives tydelig allerede i metodekapittelet.

5. Status for prosjektgruppen «Metodikk for miljørisikovurderinger»

Prosjektgruppen hadde møte 2.5.16 og Eli Rueness fra prosjektgruppen for miljørisikovurderinger orienterte om status for prosjektet. Prosjektgruppen har gått bort i fra ideen om å lage en ny metodikk. Fagfeltet for miljørisikovurderinger er godt etablert og det er en veletablerte og passende metodikker for ulike typer prosjekter som VKM jobber med og kommer til å jobbe med fremover. Metododokumentet er derfor tenkt som et hjelpedokument for nye prosjektgrupper innenfor VKMs faggruppe for Fremmede organismer og Handel med truede arter (CITES). Prosjektgruppen jobber nå med å lage en slags nøkkel som skal kunne hjelpe med valg av passende metode (for eksempel basert på hva slags datagrunnlag man har, organismegruppe, hensikt og spørsmål som skal dekkes av vurderingen) basert på de metodene som kommer best ut av en stor EU-rapport (Roy et al. 2014) samt erfaringer fra andre faggrupper og medlemmer av VKM.

Deling av data

VKM har en samarbeidsavtale med Artsdatabanken (ADB). VKM og ADB har hatt flere møter i vår, hvor temaet blant annet har vært deling av data. VKM ønsker å få kunne legge ut data fra sine risikovurderinger i ADB`s fremmedartsdatabase (FAB). I en slik ordning vil det komme klart frem at det er VKM som har gjort vurderingen og det vil være en link til rapporten. ADB holder for øyeblikket på med å ferdigstille en ny og oppdatert versjon av FAB og VKM skal levere inn en liste ønsker om ting som skal inkluderes i FAB for at den skal fungere best mulig i forhold til data fra VKM.

6. Status for prosjektgrupper

Australsk ferskvannskreps (redclaw): Kjetil Hindar orienterte om status for ferskvannskrepsprosjektet. På grunn av manglende informasjon fra søker har Mattilsynet besluttet at fristen for levering av rapporten utsettes til høsten. Prosjektgruppen er godt i gang og har laget et utkast til en rapport. Krepsens temperaturløselighet er for en god del høyere temperaturer enn det som generelt finnes i Norge og den vil nok mest sannsynlig ikke etablere seg i norsk natur, men den har potensiale for å ta med seg en rekke smittestoffer som vil kunne utgjøre en betydelig risiko. Prosjektgruppen jobber med å kartlegge disse smittestoffene.

En screening metodikk (Freshwater Invasiveness Scoring Kit) har så langt blitt brukt som basis for miljørisikovurderingen og det vil videre også kjøres en gjennomgang av GB-NNSS metoden (brukt av edderkopp og insektgruppen og akvarieplantegruppen) for sammenligning av metoder og konklusjoner.

Akvarieplanteprosjektet: Hans Stenøien orienterte om status for prosjektet. Gruppen har jobbet med risikovurderingene og disse skal etter planen være ferdig innen neste prosjektgruppemøte 10.6.16. Gruppen har blitt enige om at risikovurderingene skal gjøres i arbeidspar som et ledd i kvalitetssikringen av vurderingene. Gruppen har også begynt å lage et utkast til rapport som etter planen skal godkjennes på faggruppemøte i september.

CITES oppdrag 1 og 2: Eli Rueness, faglig leder i prosjektgruppen for CITES orienterte om status for disse prosjektene. I tillegg til Eli, består prosjektgruppen av Jan Ove Gjershaug (faggruppen for fremmede organismer og handel med truede arter), Siobhan Dennison (Australian Museum), Inger Måren (UiB), og Anders Endrestøl (NINA).

Oppdrag 1, som er arbeidet med EU-listene, ble satt i gang i mars, men er nå lagt på is slik at gruppen skal kunne jobbe med oppdrag 2 som har en svært kort tidsfrist.

Oppdrag 2, som er en gjennomgang av arter som skal behandles på partsmøte under CITES-konvensjonen (CoP17) høsten 2016, hadde oppstartsmøte 6.5.16. Gruppen har mottatt bakgrunnsdokumentasjon for hver av artene (innen gruppene pattedyr, amfibier, reptiler, bløtdyr, planter) og jobber med å evaluere denne informasjonen opp mot relevante databaser og litteratur. Resultatet blir et slags fakta-ark for hver art, hvor det konkluderes hvordan handel kan påvirke arten. Gruppen planlegger å være ferdig med arbeidet med fakta-arkene innen 3.6.16. Rapporten skal opp til godkjenning på faggruppemøte 21.6.16.

7. Nye møtedatoer

21.06.16

Doodle for septembermøte sendes ut snarest